

VISIE

BLAD MET EEN MENING VOOR EEN WERELD IN BEWEGING

UITGEBREID SOCIAAL ENERGIE TARIEF

450.000 gezinnen wachten nog steeds

Ive Marx (UA)
'Flexi-jobs: proble-
matisch systeem'

Parkeerkaarten
niet veilig voor
scancars

Kan ik **zelfstandige in**
bijberoep blijven als ik
mijn job verlies?

West-Vlaanderen
Waar blijft
de bus?

Spelen met vuur

We verwachten van onze politici dat ze met wezenlijke problemen bezig zijn. Maar we krijgen vooral spektakel- en symboolpolitiek. Waarbij, en dat is nog veel ergerlijker, elk begin van sociale vooruitgang moet worden afgekocht met een stuk sociale achteruitgang.

Vanaf 1 januari hebben alle werknemers recht op vijf dagen opleiding per jaar, tenzij de sector minder beslist. Maar wel in ruil voor nachtarbeid in de e-commerce, zonder overleg. De dwangbuis van de loonnorm, ja, die mag versoepelen. Maar alleen als we de indexering opofferen, klinkt het. Want, zegt het VBO, dat is ook een beperking van de vrijheid van loononderhandelingen. Nonsens uiteraard, in de privésector is de indexering precies het resultaat van vrije onderhandelingen.

Nog zoiets: het minimumloon gaan we met 35,7 euro bruto per maand verhogen op 1 april. En de regering wil er netto nog serieus wat bijsteken. Maar alleen in ruil voor de uitbreiding van flexi-jobs naar twaalf extra sectoren.

Laat me even bij die flexi-jobs stilstaan. Na jaren van opgelegde zware loonmatiging tot

zelfs loonblokkering vanuit de politiek, halen veel hardwerkende Vlamingen en gepensioneerden het einde van de maand niet meer. Terwijl de bedrijfswinsten historisch hoog zijn. Wat zou dan de logische oplossing zijn? Lonen meer laten stijgen, hogere pensioenen. Een fiscale hervorming die ervoor zorgt dat arbeid wat minder en kapitaal wat meer bijdraagt. Maar niet voor liberale politici. Hun antwoord: *Werk om rond te komen nog wat belastingvrij bij, boven op je baan of pensioen, in een superflexibel oproepcontract. Weet je wat, we noemen het flexi-jobs, dat klinkt goed.*

Mensen die niet rondkomen hebben geen andere keuze dan in dit systeem te stappen. Binnenkort zullen diezelfde liberale politici dan wel vaststellen dat we met een groot gat in de staatskas zitten. Dat het nog moeilijker wordt om zorg, pensioenen, openbaar vervoer, onderwijs ... te financieren. En dat we, alweer volgens diezelfde liberalen, niet anders kunnen dan besparen. Twee keer raden wie dat het meest zal voelen: de hardwerkende Vlaming die de bus moet nemen om op zijn flexi-job te geraken.

Politici spelen met vuur. Mensen die hard werken voelen dat ze niet meer vooruitgaan in

het leven. Ze hopen vooral om niet verder achteruit te gaan. Terwijl extreme rijkdom voor enkelen alsmat aangroeit. Dat leidt tot terecht ongenoegen. Tot klassieke politieke partijen die steeds kleiner worden. Tot extreme partijen die alsmat groter worden. Tot spanningen en polarisering in de samenleving die alsmat verder oplopen.

Tegelijk weten we wat er moet gebeuren om die spiraal te stoppen. In Nederland zou de splinternieuwe politieke partij van de 'saai' Pieter Omtzigt, die pleit voor meer 'bestaanszekerheid' en voor een 'vernieuwd sociaal contract', bij de verkiezingen volgende maand zomaar de grootste partij van het land kunnen worden. Niet dat ik zit te snakken naar saai politici. Wel naar politici met een hart voor gewone mensen. ■

Marc Leemans,
Voorzitter ACV

Geld

Denk aan je jobbonus

Wie in aanmerking komt voor de jobbonus, krijgt vanaf volgende maand een brief van de Vlaamse overheid. De jobbonus is een premie voor werknemers met de laagste lonen.

Werknemers in Vlaanderen, maar ook grensarbeiders die in Vlaanderen wonen en in het buitenland werken, hebben recht op een jobbonus als ze minder dan 2.700 euro bruto per maand verdienen in de eerste jaarhelft van 2022 en minder dan 2.900 euro in de tweede jaarhelft. Voor wie deeltijds werkt, wordt het loon omgerekend alsof je voltijds zou werken. Er wordt enkel rekening gehouden met dat referentemaandloon.

Als je recht hebt op de jobbonus, krijg je de brief op papier, of via de eBox als die geactiveerd is. In die brief staat het bedrag (maximaal 650 euro) en de berekening ervan. Je vindt er ook instructies om je rekeningnummer door te geven.

Wie in 2022 zijn rekeningnummer doorgaf en de jobbonus ontving, zal nu automatisch de jobbonus ontvangen als hij of zij er nog recht op heeft. Wie voor de eerste keer recht heeft op de jobbonus of van rekeningnummer veranderd is, kan zijn nieuwe rekeningnummer doorgeven via www.burgerprofiel.be. ■

ENQUÊTE

Verplaatsingskosten voor stagiairs

Jong ACV roept stagiairs op om een enquête in te vullen. Uit een brede bevraging van Jong ACV eerder dit jaar bleek dat stagiairs heel wat vragen hebben over mobiliteit en verplaatsingskosten. Nelis Jaspers van Jong ACV: 'We horen dat stagiairs niet weten wat ze mogen vragen aan hun werkgever.' Verplaatsingskosten kunnen bovendien fors oplopen. 'Ik deed huisbezoeken, moest van de ene vestiging naar de andere, volgde vormingen op verplaatsing, maar mijn hoge brandstofkosten werden niet vergoed', zo getuigt een stagiair. ■

~ Vul de enquête in voor eind november op hetacv.be/stagiairs

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel - e-mail: info@visieredactie.be - Lezersbrieven lezers@visieredactie.be - Abonnementen www.beweging.net/abonnementvisie - Verantwoordelijke uitgever Liesbeth De Winter - Redactie Djoerven Ariën, Simon Bellens, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Lies Van der Auwera, Lieven Bax, Tinne Van Woensel, Rooni Theeboom, David Vanbellinghen, Sim Geerts, Sofie Buysse, Martine Creve - Hoofredactie An-Sofie Bessemans, Wim Troch - Vormgeving Gevaert Graphics - Druk Coldset Printing Partners - Visie verschijnt maandelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van CM, ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC METEA, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten - De beschrijving van de CM-diensten en -voordelen in deze publicatie heeft enkel een informatieve waarde. Bij twijfel of betwisting gelden enkel de statuten van het ziekenfonds. Meer info: www.cm.be/statuten

Laat de winter de regering koud?

Vorbij zomer moesten bijna een half miljoen gezinnen opnieuw op zoek naar een energieleverancier. In juli verloren zij immers hun recht op het uitgebreid sociaal energietarief. De federale regering beloofde een alternatief. Het hervormd systeem zou op 1 januari 2024 van start gaan. Maar hoewel de hervorming volgens energieminister Tinne Van der Straeten (Groen) 'momenteel binnen de schoot van de regering besproken wordt', blijven concrete voorstellen uit. De deadline halen wordt zo met de dag moeilijker.

→ Tekst Nils De Neubourg
→ Foto ID / Jef Van den Bossche

Het uitgebreid sociaal tarief voor energie was de opvallende afwezige in de federale begrotingsmaatregelen.

Tussen die onlangs gepresenteerde maatregelen stond alleen een regeling voor wie in een appartementsgebouw met één centrale verwarmingsinstallatie woont. Die bewoners zullen voortaan – als ze voldoen aan bepaalde voorwaarden – een beroep kunnen doen op een sociaal tarief. Maar over een hervorming van het systeem voor uitgebreide sociale energietarieven repte geen enkele regeringspartij een woord. Nochtans beloofde de regering eerder zo'n hervorming. Die zou overigens al op 1 januari 2024 ingaan.

Een hervorming zou welkom zijn, want afgelopen juli verloren 450.000 kwetsbare gezinnen hun recht op het uitgebreid sociaal tarief. Die uitbreiding kwam er in februari 2021 om mensen zonder kleerscheuren door de coronacrisis te loodsen. 450.000 extra gezinnen werden beschermd tegen oplopende energiekosten,

boven op de groep die sowieso al recht had op een sociaal tarief. Door de oorlog in Oekraïne en de energiecrisis verlengde de regering die tijdelijke maatregel, tot afgelopen juli dus. Ondertussen bereikte de gasprijs twee weken geleden nog het hoogste peil sinds begin dit jaar.

Schulden, loonbeslag, uithuiszetting

In juni riepen vijf armoedeorganisaties met een open brief de regering nog op om snel werk te maken van een alternatief voor de weggevallede regeling. Want als die er niet komt, moeten kwetsbare gezinnen de komende, koude wintermaanden zonder steun door. 'Het is dan slechts een kwestie van maanden tot een jaar voor we opnieuw een stijging in schuldenproblematiek, loonbeslagen en uithuiszettingen zullen vaststellen', waarschuwden de organisaties in de brief.

Terwijl de kans om het uitgebreid sociaal energietarief te hervormen deze legislatuur zienderogen daalt, komen beweging.

net en het ACV met een concreet voorstel voor een getrappt systeem. 'Momenteel is het alles of niets', zegt Sandra Rosvelds van beweging.net. 'Zo heeft een alleenwonende ouder met twee kinderen en met een bruto jaarinkomen van 27.806 euro recht op het voordeel. Maar als die ouder één euro meer verdiende, valt het sociaal tarief weer helemaal weg.' De oplossing ligt volgens het voorstel in een stelselmatige afbouw van het sociaal tarief naarmate het inkomen stijgt. 'Daarvoor ontwikkelen we een fijnmazige formule, zodat er geen steile inkomensvallen meer zijn.'

Technische drempels

Federaal parlementslid Nahima Lanjri (CD&V) diende in maart een soortgelijke resolutie in. 'Het sociaal energietarief moet hervormd worden, zodat niet alleen mensen met een bepaald statuut er aanspraak op kunnen maken. Het kan niet de bedoeling zijn dat iemand met een uitkering recht heeft op een sociaal tarief, maar iemand met een gelijk inkomen uit werk niet. En wie er recht op heeft, zou het

Maria (42) uit Kessel-Lo

'Ik vraag me af hoe andere alleenstaande ouders het redden'

'Heel even tot 18 of 19 graden verwarmen, en dan snel weer de thermostaat naar beneden draaien.' Zo ging Maria om met de eerste koudeprik van deze herfst. Maria heeft twee kinderen van acht en tien jaar in co-ouderschap. 'Omdat we een verhoogde tegemoetkoming hebben en een kwetsbaar gezin zijn, hadden we tot voor kort recht op het sociaal tarief. Maar dat is gestopt in juli. Ik hoop van harte dat het terugkomt, want dat heeft ons toen enorm geholpen. Nu ben ik bang wat de komende winter zal brengen aan verwarmingskosten.'

'Ik doe er alles aan om het verbruik zo laag mogelijk te houden, tot zelfs een tweede lening om de ramen en de ketel te vervangen. Onlangs ben ik nog naar een goedkopere leverancier overgeschakeld. De voorschotfacturen heb ik bewust hoog genoeg gezet, om niet op verrassingen te botsen bij de afrekening. Maar de onzekerheid daarover weegt ook op me. Natuurlijk letten we heel hard op ons verbruik. Gelukkig leren mijn kinderen daarover op school. Ik vraag me af hoe andere alleenstaande ouders het redden.'

automatisch moeten krijgen. Helaas is er tijdens de begrotingsopmaak geen budget vrijgemaakt voor zo'n hervorming.'

Ook Kris Verduyck die voor Vooruit lid is van de federale commissie energie onderschrijft de oproep van Lanjri. 'Het is goed dat budget werd vrijgemaakt zodat voortaan ook mensen die in een appartementsgebouw met collectieve verwarming wonen aanspraak kunnen maken op het sociaal tarief, maar verdere stappen zijn dringend nodig.'

Of het uitgesloten is dat op 1 januari 2024 een nieuw systeem van kracht gaat? Het kabinet van federaal minister van Energie Tinne Van der Straeten (Groen) bevestigt dat het voorstel tot hervorming met het getrapte systeem sneuvelde tijdens de begrotingsonderhandelingen. 'De principes zijn echter niet verworpen. De regering werkt verder om ervoor te zorgen dat het voorstel ofwel wordt aangenomen, ofwel wordt opgenomen in het volgende regeerakkoord.' ■

Afgelopen week werd het budget voor de gezondheidszorg voor 2024 afgeklopt na overleg met de ziekenfondsen, zorgverstrekkers en de regering. Elk jaar loopt dat proces moeizamer. Elk jaar zwellen de dreigementen aan. 'Dit overlegmodel werkt niet', klonk het afgelopen week bij verschillende vertegenwoordigers van artsensyndicaten. Nochtans zitten we gewoon samen rond de vergadertafel en mag iedereen zijn zegje doen, waarna er gestemd wordt.

→ Luc Van Gorp, Voorzitter GM

Enkel God voor ons allen?

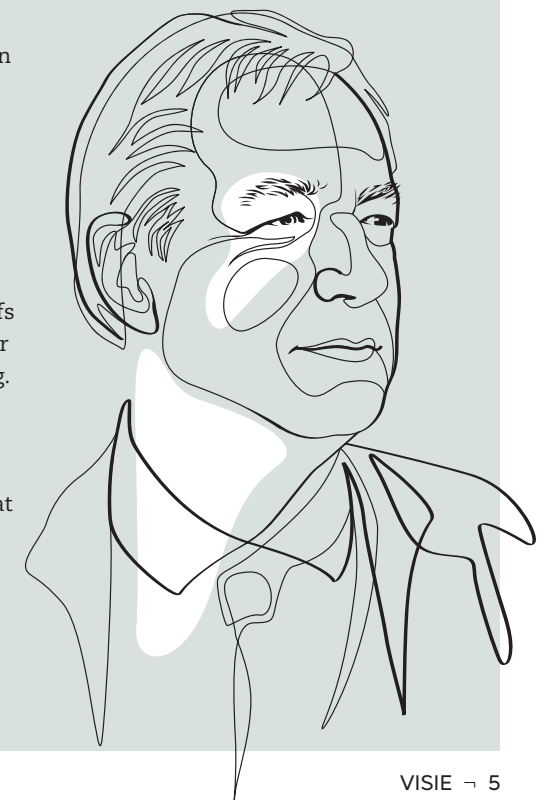
Ukent vast de uitdrukking, 'Elk voor zich en God voor ons allen.' Dat lijkt soms de visie van bepaalde vertegenwoordigers van de artsenvakbonden op onze sociale zekerheid: eerst het eigen budget veiligstellen, voor er gepraat kan worden over het geld dat we nodig hebben voor gezamenlijke projecten. Daar zit het fundamenteel fout.

Het zijn nochtans net die multidisciplinaire projecten, waarin verschillende soorten zorgverleners samenwerken rond de patiënt, die het meest effectief zijn om de uitdagingen in onze gezondheidszorg aan te pakken. Onze bevolking wordt ouder en zorgbehoefender, het aantal langdurig zieken stijgt jaar na jaar, het aantal mensen met mentale problemen eveneens. Onder meer door de vergrijzing is bijvoorbeeld diabetes in opmars. In de diabeteszorg werken we vandaag met 'diabetesteam's'. Daarin zit niet alleen een gespecialiseerde arts, maar ook een verpleegkundige, diëtist en psycholoog. En dan hebben we het nog niet over de preventieve inspanningen in de eerstelijnszorg bij de huisarts, of zelfs nog laagdrempeliger, op scholen door sensibiliserende over gezonde voeding.

Gezond zijn en blijven is vandaag al lang niet meer enkel te danken aan een goede relatie met je arts. Het gaat om zoveel meer relaties, met je werkgever, met je naasten, met jezelf. We moeten af van het oude denken over gezondheid: niet enkel focussen op genezen wie

ziek is, maar ook voorkomen dat mensen ziek worden. Dat kan enkel door te denken vanuit 'brede' gezondheid.

Artsen kunnen volgens mij de trekkers zijn in die transformatie, vanuit hun expertise en hun netwerk. Daarvoor moeten we wel weg van het hokjesdenken, naar een aanpak vanuit een team zorgverleners van diverse pluimage die een patiënt omkaderen. Om die verandering in te zetten, moet ook het geld anders worden ingezet. Niet vanuit de vraag hoeveel elke zorgverlener nodig heeft, maar vanuit de vraag: 'Hoeveel hebben we samen nodig om onze patiënt goed te verzorgen?' ■

1.

BOEK JEFFERSON

Egel op speurderspad

Op een dag vindt de egel Jefferson zijn kapper, de das Edgar, in zijn kapsalon terug met een mes in de borst. Een geit die onder de droger ligt schrikt wakker en ziet Jefferson aan voor moordenaar. Samen met zijn vriend, de big Gijsbert, vertrekt Jefferson op groepsreis in de hoop de ware dader te vinden. Dit grappige jeugdboek van Jean-Claude Mourlevat, doet je met andere ogen naar dieren kijken, voor lezers vanaf 10 jaar.

2.

FILM KUMA ANIME

Festival voor animatiefilms

Liefhebbers van Japanse anime komen deze herfst aan hun trekken. Niet enkel draait de beroemde regisseur Hayao Miyazaki's nieuwste film *The Boy and the Heron* in de zalen, ook vindt de zevende editie van het Kuma Anime Film Festival plaats in Brugge. Daar vind je op 1 november dromerige films voor alle leeftijden.

~ Kumafestival.com

Breintrein

		4	7			1
			1			2
				4		
	5					
1	7				5	8
	4	2		5	7	9
		7	3		8	
		6	4	2		
3		8			9	6

PSYCHISCHE ZORG

Gratis groepssessies mentaal welzijn

Sinds kort kunnen psychologen gratis groepssessies rond mentaal welzijn en veerkracht op zogenaamde 'vindplaatsen' organiseren. Dat zijn laagdrempelige plekken, zoals scholen en OCMW's. 'Door in te zetten op preventie, voorkomen we dat jongeren met hun problemen blijven zitten', vertelt Emilie Hendrikx, psychologe bij het CLB. De gratis groepssessies zijn

mogelijk doordat de overeenkomst van de zogenaamde eerstelijnspsychologie recent verder is uitgebreid. Die overeenkomst maakte het in 2019 al mogelijk dat je acht sessies per jaar bij de psycholoog terugbetaald krijgt. Uit een studie van CM blijkt dat de terugbetaling een enorme stijging teweegbrengt in het aantal mensen dat een beroep doet op psychologische zorg. Bovendien kreeg 44

procent van de mensen die deze terugbetaling gebruiken, voordien geen terugbetaalde zorg voor hun mentale problemen. Het budget voor de gezondheidszorg in 2024 dat vorige week werd goedgekeurd, omvat ook extra investeringen in vindplaatsen. Daarnaast wordt ook de crisiszorg versterkt. ■

~ Bekijk ook de videoreportage op visie.net

WONEN

'Gebruik overheidsgebouwen en -gronden voor sociaal wonen'

De Gentse volksraadpleging over betaalbaar wonen en gemeentelijk publiek vastgoed toont aan dat mensen publieke panden en gronden willen reserveren voor betaalbaar wonen, zegt beweging.net. De organisatie vraagt actie van minister van Wonen Matthias Diependaele (N-VA). Beweging.net en Welzijnszorg willen dat gebouwen en gronden die door de overheid verkocht worden, gebruikt worden voor een sociaal woonbeleid. Ze roepen steden en gemeenten op een 'Urgentieplan inzetbare gronden en panden' op te maken. 'De uitbreiding van het sociaal woonaanbod is prioritair. 185.000 wachtenden rekenen op hen', zegt Gilbert Pex, directeur politieke werking van beweging.net. ■

Kasteel Terbiest in Sint-Truiden werd in 1949 door de staat aangekocht om er een tuinbouwschool te vestigen. Onlangs zette het GO! het domein te koop.

HET CIJFER

14,7%

Volgens het Federaal Planbureau bedroeg in 2021 het aandeel vrouwen in langdurige arbeidsongeschiktheid 14,7 procent van de beroepsactieve bevolking, terwijl dat bij mannen 8 procent was. Belangrijker nog is dat de situatie lijkt te verslechteren, met name bij de groep van 50-plussers, zo blijkt uit de studie *Vrouwen en gezondheid in België*.

Waar woonwijken worden weggevaagd en dit 'het maaien van het gras' wordt genoemd, waar duizenden vrouwen en kinderen sterven en alsnog tot terrorist worden verklaard, daar is iets mis met de menselijkheid.

RAMSEY NASR OVER DE ONTMENSELIJKING VAN PALESTIJNEN IN DE OORLOG TUSSEN ISRAËL EN TERREURORGANISATIE HAMAS.

WERK

Onterecht geweigerde arbeidsongevallen voor de rechtbank

De cijfers van het ACV over arbeidsongevallen die verzekeraars niet erkennen, hebben hun vruchten afgeworpen. In april bracht Visie die cijfers, die ook leidden tot de spraakmakende Panoreportage, naar buiten. Nu maakt Minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke (Vooruit) middelen in de begroting vrij, zodat het agentschap voor beroepsrisico's Fedris door

verzekeraars onterecht geweigerde ernstige arbeidsongevallen voor de rechtbank kan brengen. Stijn Gryp van het ACV reageert tevreden, maar wil nog een stap verder gaan en stelt dat het oordeel van Fedris dat de weigering onterecht is, bindend hoort te zijn. 'Juridisch kan dat. Dan is het aan de verzekeraar om de bewijslast te dragen en aan te tonen dat het niet om een arbeidsongeval gaat.' ■

opendeurweek
13 – 18 november

- ontdek ons totaalaanbod hulpmiddelen en gezondheidsoplossingen
- vrijblijvend persoonlijk advies
- hartelijk welkom in onze 37 Goed thuiszorgwinkels

☺ We verwelkomen je graag tijdens onze opendeurweek. Een afspraak is niet nodig. Samen vinden we het antwoord op al jouw zorgvragen.

15% korting op heel veel producten

samen met

→ www.goed.be/opendeur

goed
thuiszorgwinkel

KEN LOACH (87)

is meester van de sociaal-realistische film. Hij won verschillende prijzen op het filmfestival van Cannes.

'Zonder de werknemers kom je nergens, gebeurt er niets'

'Nog één keertje.' Dat moet grootmeester in de sociale cinema Ken Loach gedacht hebben toen hij enkele jaren geleden aan zijn laatste film *The Old Oak* begon. Een blik op de falende regering en de ploeterende werkmensen was voor hem voldoende om zijn camera weer op te nemen.

→ Tekst **Lies Van der Auwera**

Het decor van *The Old Oak*: een troosteloze, niet nader genoemde Britse oud-mijnwerkersstad. De lokale bevolking, krap behuisd, kan amper de eindjes aan elkaar knopen. Lang vergeten zijn ze, door hun eigen regering aan hun lot overgelaten. Groot is hun verbazing wanneer een bus vol Syrische vluchtelingen onaangekondigd wordt gedropt in hun straat. Al na vijf minuten loopt de spanning hoog op en knettert het van de xenofobe uitspraken.

Waarom wilt u uitgerekend dit verhaal brengen?

LOACH → 'Vergeef me alvast de lange aanloop die ik maak om op je vraag te antwoorden. (lacht) Werk is een van de basispijlers in ons leven. Je spendeert er zoveel tijd aan. Vroeger waren de zaken goed geregeld voor arbeiders. Wie ziek werd, kreeg een uitkering bijvoorbeeld. Veel van die verworven rechten zijn vernield door het beleid van oud-premier van het Verenigd Koninkrijk Margaret Thatcher (1979-1990, red.). De *Iron Lady* voerde een oorlog tegen de georganiseerde arbeid en zette winst bovenaan de agenda. In 1984 was er een grote mijnwerkersstaking, waarbij de dorpingen uit mijn film op de eerste rij stonden. Helaas, Thatcher heeft de strijd gewonnen. Gas, water, elektriciteit, gezondheid ... zowat alle basisvoorzieningen zijn geprivatiseerd. Sindsdien hebben mensen veel ingeboet. Ze zijn in de steek gelaten door hun eigen regering. En ze zijn kwaad, verbitterd.'

'Dat is zo'n belangrijk verhaal, maar hoe vertel je dat? Mijn scenarist Paul (Lavery, red.) zei dat dit sluimerend ongenoegen pas echt duidelijk zou worden als vluchtelingen in deze context opduiken, onaangekondigd

dan nog. Hoe mensen dan reageren, vertelt zoveel over hun eigen levenskwaliteit. Een buurman in de film zegt: *Liefdadigheid begint thuis*. We hebben zelf amper iets, is wat hij bedoelt. Dat verglijdt naar *We willen geen vreemdelingen hier* en dat wordt dan racisme of vreemdelingenhaat.'

Bent u niet bang dat extreem-rechts uw verhaal zal kapen?

LOACH → 'Nee, eigenlijk niet. Het verhaal toont net waar die woede vandaan komt. Die mensen zijn verlaten en hebben geen perspectief, enkel uitzichtloosheid. Dat is net het punt dat ik wil maken: het proces tonen, hoe het zover komt. Dezelfde dorpingen waren ooit de grootste voorvechters van solidariteit. Ze worden niet geboren als racisten.'

'Als arbeiders zouden beseffen hoeveel macht ze hebben', verzucht hoofdpersonage TJ, uitbater van pub *The Old Oak* op een bepaald moment.

LOACH → 'Zonder de werknemers kom je nergens, gebeurt er niets. En dat is hun grote kracht. Verpleegsters, dokters, postbedienden,

treinpersoneel, ze kwamen vorig jaar eindelijk weer op straat voor betere lonen. Maar de basis van het systeem – de privatisering – stelt men nog niet in vraag. Ik hoop dat dat hete hangijzer ook vroeg of laat ter discussie komt.'

Is het vandaag anders filmmaken dan in uw beginjaren?

LOACH → 'Absoluut, helemaal anders. In mijn begindagen in de jaren 60 waren we allemaal zo activistisch en politiek geëngageerd. We schaarden ons achter Washington noch Moskou, er was immers een 'nieuw links'. In die jaren ligt de basis voor mijn hele verdere leven en carrière.'

'Vandaag is de wereld zo kwetsbaar en fragiel, veel gevaarlijker ook. En dat is een perfecte voedingsbodem voor extreemrechts. Tegelijk draag je als filmmaker wel een verantwoordelijkheid. Wij als makers staan middenin de wereld en zijn direct emotioneel betrokken. Daaruit put ik mijn inspiratie. Kijk naar het verleden en trek daar lessen uit. Ik probeer dat ook in mijn films te steken.' ■

Vanaf 25 oktober loopt *The Old Oak* in de Belgische bioscopen

Volgens liberale partijen zorgen flexi-jobs voor meer banen. Maar de overheid organiseert haar eigen belastingontwijking, reageerde socioloog Ive Marx scherp. Wat is er aan de hand?

'Flexi-jobs blijven een problematisch systeem'

→ Tekst Simon Bellens → Foto Wouter Van Vooren

De laatste begrotingsonderhandelingen van de federale regering mondden uit in een flinke uitbreiding van het flexi-jobsysteem. Voortaan kan bijklussen in maar liefst 22 sectoren, van het onderwijs over de garage- en de evenementensector, tot zelfs in de kinderopvang.

Volgens de liberalen is het statuut een absoluut succesverhaal en creëert het banen, maar de vakbonden wijzen er al sinds het ontstaan in 2015 op dat het de financiering van de sociale zekerheid uitholt. Werkgevers betalen immers een verlaagde sociale bijdrage voor een flexi-jobber, en in tegenstelling tot op voltijdse werkuren, betalen werknemers geen belastingen op een flexi-loon.

'Door de overheid zelf georganiseerde belastingontwijking', reageerde socioloog aan de Universiteit Antwerpen Ive Marx scherp. 'We zitten in een neerwaartse spiraal waarbij we de hoge fiscale lasten op werknemers proberen te verhelpen door nieuwe koterijen te bouwen, zoals flexi-jobs. Maar dat versterkt het probleem. Ten gronde is er een veel grotere fiscale hervorming nodig, die de lasten eerlijker verdeelt, en waarmee we de lasten op arbeid voor iedereen kunnen laten dalen.'

Maar de recente uitbreiding veranderde ook de spelregels. De sociale bijdrage stijgt van 25 naar 28 procent, en de lonen moeten de sectorbarema's volgen in plaats van de minimumlonen. Dat moet oneerlijke concurrentie tegengaan. Bovendien kwam er een loonplafond van 12.000 euro per jaar.

Is het liberale hoera-verhaal van goedkope werkkrachten voor werkgevers daarmee niet van de baan? De regering gaf de vakbonden gelijk in hun zorgen.

MARX → 'De scherpste kantjes zijn er nu inderdaad afgevlind. Maar het blijft problematisch. Men creëert de situatie waarin twee werknemers in hetzelfde bedrijf totaal anders belast worden voor hetzelfde werk. Omdat enkel wie al vier vijfde werkt of gepensioneerd is een flexi-job mag uitoefenen, gaat het bovendien om werk voor wie al werk heeft. Ten koste van wie geen werk heeft. In een land waarin nog steeds veel groepen geen toegang vinden tot de arbeidsmarkt is dat toch een probleem?'

'Bovendien weten we eigenlijk niet of het voor meer tewerkstelling zorgt. Alleen het Rekenhof maakte in 2019 een evaluatie van flexi-jobs in de horeca.'

Goed een derde van alle flexi-jobs bleek toen het gevolg van een verschuiving van voltijdse naar flexi-banen.

MARX → 'Maar dat kunnen we nog niet zeggen over het systeem als geheel. Deels houdt het wellicht voltijdse tewerkstelling in stand. Als een horecazaak er goed door kan blijven draaien in piekseizoenen bijvoorbeeld. Maar er zijn ook situaties, met name in de nieuwe sectoren, waarin een werkgever kiest voor een flexi-jobber, terwijl hij ook iemand deeltijds had kunnen aanwerven.'

Uit een enquête van ACV Limburg bleek dat ruim de helft van de flexi-jobbers de bijbaan heeft 'om de rekeningen te kunnen betalen'.

MARX → 'Dat strookt niet altijd met de objectieve situatie. Het is vast een welkom inkomen, maar dat betekent nog niet dat flexi-jobs terecht komen bij wie ze het meest nodig heeft. Ik durf te wedden dat vooral mensen die al werk hebben, ze uitoefenen, als leuke bijverdienste, en niet mensen die zich lager in de inkomensverdeling bevinden.'

'Ongetwijfeld vervullen flexi-jobs soms een reële nood, maar je maakt geen beleid omdat het in pakweg tien procent van de gevallen terecht komt bij wie het echt nodig heeft. Daar zit een ruimer probleem. Wellicht komen veel sociale maatregelen ten goede aan wie het het minst nodig heeft.' ■

IVE MARX

is hoogleraar aan de Universiteit Antwerpen en directeur van het Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck. Tweewekelijks verschijnt zijn column in De Standaard.

Factcheck.

WAAR

Geheime prijsafspraken doen geneesmiddelenbudget ontsporen

De tien duurste geneesmiddelen waren in 2021 goed voor bijna de helft van het totale budget. Voor acht van die tien was er een geheime prijsafpraak tussen overheid en producent. Het aantal nieuwe geneesmiddelen met zulke afspraken blijft stijgen en lijkt de uitgaven steeds verder op te drijven.

Uit cijfers van het Riziv blijkt dat het bedrag dat de overheid jaarlijks uitgeeft aan geneesmiddelen steeds hoger oploopt. Tussen 2014 en 2021 ging het om een stijging van vier naar net geen zes miljard euro. Dat komt vooral door de geneesmiddelen die via de ziekenhuisapotheken worden verstrekt. De uitgaven daarvan zijn meer dan verdubbeld, terwijl de terugbetalingen via de reguliere apotheken bijna gelijk bleven.

Volgens een analyse van de CM-studiedienst slopen de tien duurste geneesmiddelen maar liefst 43 procent van het totale budget op. Zes van die tien middelen worden

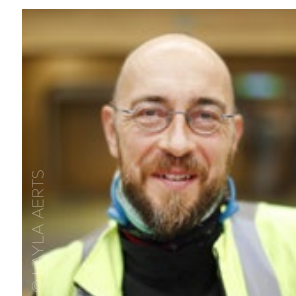
bovendien pas sinds 2016 of later terugbetaald. Wat elk van hen exact kost, is een goed bewaard geheim, weet Caroline Lebbe van CM. 'Acht van de tien duurste geneesmiddelen worden via geheime prijsafspraken terugbetaald. Dat aantal contracten blijft bovendien toenemen.'

Een onderzoek van nieuwsmedium Apache leert dat het aantal geneesmiddelen met een geheime prijsafpraak tussen 2018 en 2022 is gestegen van 78 naar 115. Minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke (Vooruit) formuleerde samen met het Riziv 52 voorstellen om de terugbetaling van medicijnen te verbeteren, maar een verbod op geheime

afspraken zat daar niet tussen. Adjunct-voorzitter van het Riziv Pedro Facon zei daarover op Radio 1 dat ons land niet als enige de prijzen openbaar kan maken, omdat dat nefast zou zijn voor onderhandelingen met de farmabedrijven.

CM-voorzitter Luc Van Gorp pleit daarom voor een grensoverschrijdende aanpak. 'De farmasector boekt steeds grotere winsten, terwijl andere zorgsectoren op de kleintjes moeten letten. We moeten blijven ijveren voor meer transparantie over de kostprijs van ontwikkeling en productie van geneesmiddelen. We moeten op Europees niveau kunnen onderhandelen over redelijke prijzen.' ■

We vragen het aan.

Martin Willems, United Freelancers

Kan ik zelfstandige in bijberoep blijven als ik mijn baan in loondienst verlies?

'Als je een vaste baan hebt, en daarnaast werkt als zelfstandige in bijberoep, mag je dat bijberoep toch nog blijven uitoefenen als je jouw hoofdberoep verliest en een werkloosheidsuitkering krijgt.'

'Daarvoor moet je aan vier voorwaarden voldoen. Ten eerste moest je het bijberoep al uitoefenen toen je nog als werknemer tewerkgesteld was, en wel minstens drie maanden voorafgaand aan de uitkeringsaanvraag. Verder is het belangrijk dat je het bijberoep aangeeft wanneer je de uitkeringsaanvraag indient.'

'De zelfstandige activiteit mag je bovendien niet tussen 7 en 18 uur uitoefenen op weekdagen. Dat is wanneer je normaal gesproken als werknemer aan de slag zou zijn. Doe je dat wel, dan moet je dat op je controlekaart aangeven en vermindert je maandelijkse uitkering. Zolang het jaarlijkse inkomen uit het bijberoep niet hoger is dan 5.210 euro, vermindert de uitkering niet.'

'Sommige activiteiten zijn tot slot expliciet uitgesloten om als zelfstandige in bijberoep te combineren met een uitkering. Bijvoorbeeld activiteiten in de horeca, of beroepen die alleen na 18 uur uitgeoefend kunnen worden zoals nachtwaker. Voor artistieke activiteiten gelden dan weer bijzondere regels.' ■

~ **United Freelancers organiseert webinars over zelfstandigheid in bijberoep tussen 14 november en 4 december, telkens om 19u. Je kunt ze ook nadien bekijken. Inschrijven is noodzakelijk.**

www.hetacv.be/unitedfreelancers-webinars

Parkeerkaarten in het vizier

In steeds meer steden en gemeenten duiken scancars op. Dat zijn auto's met een arsenaal aan slimme camera's. Op hun weg door de stad controleren ze geparkeerde wagens op parkeerovertradingen. Maar in tegenstelling tot de parkeerwachter houden ze maar weinig rekening met wie over een parkeerkaart voor personen met een handicap beschikt. Bovendien is het parkeerbeleid in elke gemeente anders. Het middenveld vraagt uniforme regels.

→ Tekst **Djorven Ariën** → Foto **Mine Dalemans**

Met een parkeerkaart voor personen met een handicap heb je het recht om te parkeren op voorbehouden plaatsen en in de blauwe zone. Bovendien kun je met de kaart in veel steden en gemeenten ook op niet-voorbehouden plaatsen gratis parkeren. De parkeerkaart is gekoppeld aan een persoon, en niet aan een voertuig. De kaart mag alleen worden gebruikt als de persoon voor wie de kaart bestemd is het voertuig bestuurt of als passagier meerijsdt.

'Scancars brengen het recht om gratis te parkeren in het gedrang', zegt Johan Tourné, directeur van Samana. 'We krijgen veel klachten van mensen die onterecht beboet worden. De scanwagens controleren enkel de nummerplaat en niet de parkeerkaart.'

'In verschillende steden en gemeenten moeten houders van een parkeerkaart zich op voorhand registreren om gratis te kunnen blijven parkeren op niet-voorbehouden plaatsen. Niet iedereen is vaardig om dat digitaal te doen. Het alternatief is langsgaan bij het loket, maar daar zijn de openingsuren beperkt.'

In onder meer Antwerpen, Oostende, Sint-Niklaas, Genk en Ninove bestaat er al een systeem van verplichte registra-

tie voor houders van een parkeerkaart. Overall worden afzonderlijke registratiesystemen gebruikt.

'Als je niet geregistreerd bent, loop je een grote kans op een boete', gaat Tourné verder. 'Mensen worden opgezadeld met opzoekwerk en administratie. Iedere verplaatsing vereist een andere voorbereiding naargelang de gemeente. Daarnaast verschilt de betaling van de parkeertributies per gemeente en is de informatie over de betaal- of vrijstellingsvoorwaarden onvolledig.'

Nog meer drempels

Wat de registratiesystemen gemeenschappelijk hebben, is dat ze beperkingen opleggen aan het aantal nummerplaten die geregistreerd kunnen worden. Meestal zijn dat er slechts twee, en de activatie kan tot een week duren. 'Dat leidt tot nog meer drempels', meent Tourné. 'Mensen met mobiliteitsproblemen zijn vaak afhankelijk van familieleden, vrienden, vrijwilligers, zorgpersoneel – elk met een eigen nummerplaat. Het aantal nummerplaten dat je kunt registreren wordt beperkt, terwijl de zorg net door zoveel mogelijk schouders gedragen zou moeten worden. Kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven wordt zo afgeremd. Mensen voor wie

een parkeerkaart een bittere noodzaak is, sluiten zich uiteindelijk op.'

Bijna half miljoen parkeerkaarten

Personen bij wie een verminderde gezondheidstoestand aanleiding geeft tot beperkte of verminderde verplaatsingsmogelijkheden moeten aan een aantal voorwaarden voldoen om de parkeerkaart te krijgen. Eind 2022 waren er 476.114 parkeerkaarten in omloop.

'Het zijn heus niet enkel ouderen', zegt Karine Rochtus van CM. 'Het probleem sleept al lang aan, maar de oplossing blijft uit. De verplichte registratie van een of twee nummerplaten is in strijd met de regelgeving die bepaalt dat de kaart niet gelinkt is aan een voertuig maar aan de gebruiker ervan. Wij zijn voorstander van een eenvormig nationaal systeem. Daarbij willen we in alle steden en gemeenten gratis en onbeperkt parkeren op niet-voorbehouden plaatsen mogelijk maken voor parkeerkaarthouders. Aan zee moet je nu vaak wel betalen of krijg je korting. Hoe kun je dat allemaal weten?'

'Bovendien gaat het om mensen die het financieel sowieso al moeilijker hebben. Iemand die bijvoorbeeld van bij de geboorte een handicap heeft en nooit kan werken, heeft recht op hetzelfde bedrag als het leefloon, wat amper leefbaar is. Bovendien hebben ze door de handicap vaak extra kosten.'

Okra, Kando, beweging.net en Samana roepen op om de regelgeving in alle gemeenten gelijk te maken en het aantal nummerplaten niet te beperken. Ze pleiten ook voor een mogelijke registratie bij de betaalautomaat op straat. Zo is papierwerk vooraf via de gemeentelijke administratie niet nodig.

MS-patiënte Yana (28) is het gedoe beu

'Ik heb al een beperking en word nu nog meer beperkt'

'Op goede dagen rij ik zelf met de wagen, maar vaak ben ik ook afhankelijk van mijn vriend, mijn oma en mijn mama. Omdat we maar twee nummerplaten kunnen registreren, levert dat soms een boete op. Ik moet dan bewijzen dat ik het was door een foto naast de nummerplaat te nemen. Nadien werd de boete kwijtgescholden, maar dat was wel een heel gedoe.'

'Voordien reed ik ergens naartoe zonder nadenken. Nu moet ik vooraf opzoeken of ik me moet registreren. Vaak denk ik: *laat het maar, ik blijf wel gewoon thuis*. Je hebt al die beperking en dan moet je je nog eens verantwoorden en registreren. Dan loopt de emmer al rap over. Dat maakt dat je sneller thuisblijft, aan iemand anders vraagt om iets mee te brengen en dat je plaatsen gaat vermijden.'

Website en app

Minister voor personen met een handicap Karine Lalieux (PS) wil het recht op parkeren met een parkeerkaart voor personen met een handicap digitaliseren. Daarvoor ontwikkelt ze een applicatie voor zowel web als mobiel. Die moet er vanaf eind 2024 voor zorgen dat de parkeerkaarthouder en zijn vaste chauffeur steeds overal te lande kunnen parkeren. Daarnaast komt een kortlopend recht zonder limieten voor wie veel van chauffeur wisselt.

Niet-digitale gebruikers kunnen terecht bij het gemeenteloket om de registratie en het opgeven van de nummerplaat in orde te laten brengen. Koen Peeters van Okra hamert er niettemin op dat wie minder digitaal vaardig is niet in de kou mag blijven. 'Een sms-service komt er niet meteen en mensen kunnen wel terecht bij het gemeenteloket, maar zal dat ook een oplossing bieden voor mensen die vaak van chauffeur wisselen? Het kan toch niet zo moeilijk zijn om de registratie ook op fysieke parkeerautomaten mogelijk te maken?' ■

Zorgend vrijwilligen

Nu de dagen weer donkerder en korter worden, komt Allerheiligen dichtbij. Begraafplaatsen vol chrysanten sieren de graven. Germaine uit Turnhout laat dit jaar haar oog vallen op een waaier bloemen. Ze krijgt daarbij assistentie van Mohamed Alabdullah. De 47-jarige Syriër zorgt voor vervoer van huis naar het kerkhof met een tussenstop in De Geheime Tuin.

Enkele jaren geleden kreeg Mohamed te horen dat voltijsd werken niet meer kon. Zijn rugklachten speelden hem te veel parten. Thuiszitten was geen optie voor hem, dus ging hij aan de slag als vrijwillige chauffeur voor CM. Een band met je 'vaste klanten' bouw je snel op. Een man met dialyse bracht hij regelmatig naar het ziekenhuis, voor een jonge vrouw die slecht ter been was, deed hij boodschappen. En vandaag zit Germaine naast hem op de passagierszetel. ■

- cm.be/zorgend-vrijwilligerswerk

Foto Maarten De Bouw

'In de kelder lees je de geschiedenis van de bewoners'

Een ticket om in elk huishouden binnen te komen, dat heeft meteropnemer Sam* op zak. Achter de voordeur schuilt fabelachtige rijkdom, schrijnende armoede en alles daartussen. Dat zijn beroep ook een sociale functie heeft, daarin zit voor Sam de schoonheid. 'Zelfs de postbode komt niet voorbij de deur. Daar doe je dan toch iets mee.'

→ Tekst Lies Van der Auwera → Illustratie Peter Goes

Hij werkte één jaar als meteropnemer toen de energiecrisis uitbrak. 'Als meteropnemer sta je dan mee in de frontlijn', vertelt Sam. 'Mensen overspoelden me met vragen, ik zag veel paniek. Dan zet ik me even neer om naar de mensen te luisteren en samen de papieren te bekijken.'

Om kwart voor acht 's morgens drukt Sam op de eerste bel. 'Zodra de deur opengaat, ruik ik al meteen: staat er water in de kelder, is er een huisdier, wat hebben ze gisteren gegeten?'

'Met mijn uniform, petje inbegrepen, weet ik achterdocht meestal gauw om te buigen. En eenmaal de drempel over, stap ik telkens een nieuwe wereld binnen. Door de gang, door de living, door de keuken naar de kelder. Ik zie alles.'

Couscous

'De zin die ik het vaakst hoor: *Ik was nét aan het opruimen*. Er is veel schaamte bij

De zin die ik het vaakst hoor: 'Ik was nét aan het opruimen.' Er is veel schaamte bij mensen over hoe hun huis eruitziet.

→ METEROPNEMER SAM

mensen over hoe hun huis eruitziet. Vaak val ik 's ochtends binnen, wanneer ouders en kinderen volop boterhammen smeren. Maar lang niet iedereen eet 's morgens brood, weet ik nu. Veel mensen eten rijst. En ik tref geregeld mensen aan van wie de living ook de slaapkamer blijkt.'

'Ik kom niet altijd gelegen. Soms kom ik bij mensen die net nachtdienst hadden, of die nog wakker zijn en niet al te nuchter. Eenzaamheid zie ik ook vaak. Zo trof ik onlangs een man aan die bibberend in een versleten kamerjas opendeed. Alles zag geel van de nicotine, van plafond tot vloer. Die man kwam nooit buiten. Dan wring ik me wel eens in een gesprek en blijf ik wat langer hangen.'

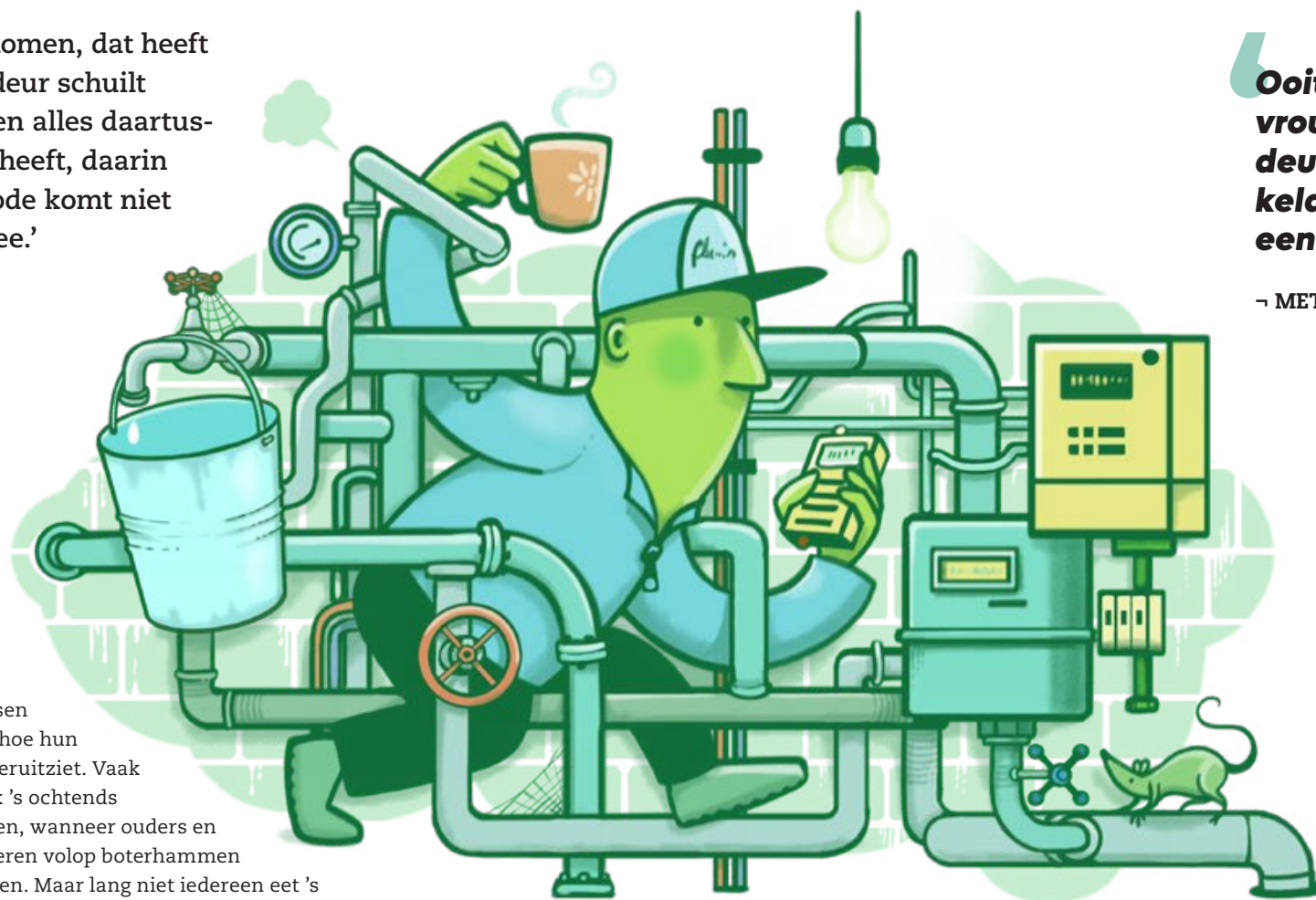
'Culturen hebben heel eigen geuren en ritmes. Zo zie ik bij 90 procent van de

mensen met Marokkaanse roots een volledig betegelde kelder, ingericht als tweede keuken. De keuken boven is voor koekjes en thee, beneden bereidt de grootmoeder grote schalen met couscous. De echte keuken zit dus in de kelder. Ik krijg er trouwens steevast iets te eten of te drinken.'

Dienstbode

'Huisjesmelkerij is een reëel probleem. Soms ligt er in de kelder een matras naast de meter. Dan woont daar echt iemand.'

'Ik zie schrijnende armoede, maar ook extreme rijkdom. In een buitenwijk

Ooit belde ik aan bij een vrouw bij wie onder haar deurmat een luik naar de kelder zat. Daar woonde een dienstbode.

→ METEROPNEMER SAM

huis ligt dan vol boeken of platen. Er zijn mensen die niets weggooien, en zelfs cornflakesdozen bijhouden. Dan moet ik me een weg banen door de spullen, als de deur al opengaat.'

'Bijzondere plekken en ontmoetingen kleuren mijn werk. In een klein dorp moest ik eens in alle vroegte de meter van de kerk gaan opnemen. In een kerk binnenraken is op zich al een uitdaging. Naast de kerk was een man papiertjes aan het oprapen. Toen ik hem vroeg of hij me kon helpen, bleek hij de burgemeester te zijn. Hij had van opruimen zijn dagelijks ochtendritueel gemaakt. Hij had de sleutel van de kerk op zak, en nodigde me uit voor koffie op het gemeentehuis nadien.'

'Voor deze baan mag je niet bang van aard zijn. Spinnen, muizen, ratten zijn mijn dagelijkse metgezellen. En af en toe verdwalen hoort er ook bij. Een kelder vertelt veel verhalen. Je kunt er de geschiedenis van de bewoners aan aflezen.' ■

* Sam is een schuilnaam

waar de Indische gemeenschap woont, hebben veel huizen een schuilkelder. Beneden in de kelders wonen dienstbodes, die staan te strijken tussen rijen frigo's gevuld met frisdranken. Ooit belde ik aan bij een vrouw bij wie onder haar deurmat een luik naar de kelder zat. Daar woonde een dienstbode.'

Verzamelwoede

'Sommige mensen gebruiken de kelder als vuilnisbelt. Dan kan ik amper binnen. Ik bots ook wel eens op verzamelwoede. Elke vierkante centimeter van het

ONTSLAG

Opzeg door de werknemer eenvoudiger vanaf 28 oktober

Vanaf 28 oktober verandert de opzegtermijn bij ontslag door de werknemers. Onder druk van het ACV wordt de termijn bij een ontslag dat je zelf neemt verkort tot maximaal 13 weken. Concreet komt dit erop neer dat werknemers die ofwel hun aangetekende brief versturen vanaf woensdag 25 oktober of hun opzegbrief laten aftekenen door hun werkgever vanaf zaterdag 28 oktober onder de nieuwe regels vallen. Aan de regels over ontslag door de werkgever verandert niets. ■

→ hetacv.be/rekentool/bereken-je-opzeg

GELD

Financieel kwetsbare jongeren gratis naar arts

Meer dan 400.000 jongeren tot en met 24 jaar die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming, kunnen sinds deze maand gratis naar de huisarts of naar de arts-specialist. Om kosteloos op consultatie te kunnen, maakt de huisarts voor hen een globaal medisch dossier aan. Let op: een niet-geconventioneerde arts kan nog steeds supplementen aanrekenen. Een overzicht van welke artsen al dan niet geconventioneerd zijn in je buurt vind je op de online tool van CM. ■

→ cm.be/zorgverleners-opzoeken

VACATURES (M/V/X)

Het ACV zoekt

- Software engineer – Schaarbeek
- hetacv.be/jobs

CM zoekt

- Service center consulent – Vlaanderen
- Stafmedewerker sociaal ondernemen – Oost-Vlaanderen & Vlaams-Brabant
- Product owner gezondheid, welzijn en participatie – Vlaanderen
- Teamverantwoordelijke medische administratie, recuperaties en ongevallen – Vlaams-Brabant
- Netwerkoördinator – regio Waasland
- Woonassistent – regio Meetjesland
- cm.be/jobs

Beweging.net zoekt

- Adviseur onderzoek en ontwikkeling – Schaarbeek
- Boekhouder – Schaarbeek
- Projectmanager voetpadentool – Schaarbeek
- beweging.net/vacatures

Rapper

Brihang

gevat
in 5
woorden

Vader

'Mijn muziek ontstaat altijd vanuit mezelf en m'n eigen leefwereld. Maar het heeft een hele tijd geduurd voor ik aan mezelf kon toegeven dat mijn vaderschap een grote rol zou spelen op mijn nieuwe plaat. Maar ik móést het er wel over hebben, want het had de laatste jaren gewoon een enorme impact. Ik wilde het dan niet alleen over de *schone* kant hebben, want het is bij momenten ook heftig. Die kant wordt vaak weggelachen met de woorden dat het toch ook *heel mooi* is. Dat klopt, maar ik heb mij wel hard moeten aanpassen aan die nieuwe fase in mijn leven.'

Handen

'In mijn schrijfplek is er ook een kot met werkgerief: materiaal om mee te beeldhouwen en te klussen. Een idee voor een videoclip werk ik daar meestal zelf uit. Maar de plaats is nogal beperkt. Als ik ooit verhuis en wat meer ruimte heb, voel ik dat ik weer meer wil beeldhouwen. Of gewoon met mijn handen bezig wil zijn. Als ik iets op het dak kan herstellen, vind ik dat gewoon *de max*. Zulke fysieke handelingen mis ik soms. Muziek schrijven is nogal statisch op je laptop tokkelen.'

Morsen

'Voorlezen op school moest altijd snel gaan, en een volledig boek lezen was moeilijk met mijn dyslexie. Daar heb ik mijn liefde voor taal niet ontdekt. Wel door rapmuziek, en poëzie. Dat laatste was een openbaring: het is vaak kort, de betekenis kun je dikwijls zelf invullen en je kunt spelen met de manier waarop je het leest. Je neemt ook je tijd om erover na te denken. Nog steeds staan mijn teksten vol met taalfouten, maar ik heb er ondertussen vrede mee. Op een podium staan heeft ook niet het dwingende van het voorlezen in de klas vroeger. Ik sta mezelf toe om fouten te maken of iets niet goed uit te spreken. Het is als in mijn muziek: *Morsen is pas morsen als je het afdroogt, morsen is het belangrijkste ooit*. Je moet durven morsen en fouten maken. Dat kan ook gewoon kunst zijn.'

Vervelen

'Soms moet ik even niks om handen hebben om weer op gang te komen. Voor mijn nieuwe plaat heb ik me teruggetrokken in een huisje in de Ardennen, zonder internet of tv. Zo herontdekte ik het belang van vervelen. De dag van vandaag krijg je continu prikkels. Op een dood moment neem je je telefoon en scrol je. Maar niets doen kan zo inspirerend zijn. In dat huisje kon ik alleen schrijven. En wandelen, waarvan ik toen pas echt de kracht ontdekte. Niet alleen voor je lichaam, het helpt evengoed om te ventileren of je gedachten te verzetten.'

Uitspreken

'Ik ben dan wel veel met taal bezig, toch krijg ik zelf ook niet altijd alles gezegd. Mijn vrouw reageerde verbaasd na het luisteren naar mijn nieuwe plaat. Ze zei: *Je zegt wel echt alles wat er op je lever ligt*. Van sommige zaken wist ze het misschien eigenlijk wel ergens, maar die had ik nog nooit zo uitgesproken. Hoewel ik wel dingen durf te zeggen en benoemen, wacht ik dikwijls te lang. Mijn vrouw is degene die soms aan de alarmbel trekt en zegt dat we moeten praten. Soms wou ik dat ik haar eens voor was.'

WEST-VLAANDEREN

